

Motion till riksdagen 2012/13:Ju1

av Margareta Larsson (SD)
med anledning av prop. 2011/12:171

Samverkan för att förebygga ungdomsbrottslighet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om informationsutbyte mellan myndigheterna.

Motivering

Regeringens proposition om samverkan för att förebygga brott lämnar en del förslag för enklare hantering mellan myndigheter. Man anser att samverkan mellan polis och socialtjänst är av stor betydelse i arbetet för att förebygga ungdomsbrottslighet och att sekretessregleringen upplevts som ett problem vid denna samverkan. Regeringen har därför föreslagit en ny sekretessbrytande bestämmelse för att underlätta samverkan mellan polis och socialtjänst. Enligt min mening går regeringen alltför försiktig fram med sitt förslag till lagändring och gör inte tillräckligt för att underlätta tillämpningen för myndigheter. En fungerande samverkan mellan myndigheter förutsätter en kunskap och vägledning kring riskbedömning och analysförmåga. Detta är något som i ett flertal kommuner saknas, vilket också har framgått i en rapport från socialtjänsten i Gävle. Inget tyder heller på att Gävle är ensam i detta.

Allt sedan 60-talet har vi i Sverige haft en föreställning om att kriminalitet kan "botas" med hjälp av meningsfulla aktiviteter, ökad förståelse och respekt samt rådgivande samtal under sekretess. Socialtjänstens verksamheter bygger på frivillighet i motivationssyfte att bygga upp förtroende för socialtjänsten och därigenom vinna framgång i dess omsorger. Ungdomar som hamnat inom socialtjänsten säkerställs därmed, att så långt det är möjligt, själva kunna bestämma över sin situation.

Sverige har under en längre tid haft en kultur av att offerstämpla personer med kriminell läggning. Psykologiska förklaringar har getts, såsom bristande omsorg i barndomen och understimulering i hemmet, vilket till viss del kan

Fel! Okänt namn på

vara sant, men dock inte alltid. Frågan är även hur stor betydelse förklaringarna bakom en kriminell handling har, för brottsoffret torde gärningsmannens bevekelsegrunder vara egala. En människa på glid från samhället eller en individ som vid återupprepade gånger hänger sig åt brott har därför enligt gängse samhällsattityd betraktats som "offer" för sina omständigheter. Bristen i denna tankekultur är att ett offer sällan kan ifrågasättas och därmed få fritt spelrum till att flytta fram sina positioner, vilket "offret" ofta utnyttjar. Människor av kriminell karaktär, och som även hemfaller åt missbruk, har en ytterst väl övad förmåga i manipulation vad gäller sig själv och sin omgivning. Jag håller det därför som troligt att individer som inte fullt ut håller med om vad vi andra anser vara ett sunt rättstänkande och som spelar på en helt annan planhalva i mångt och mycket duperat åtskilliga anställda inom skola, socialtjänst och ungdomsvård genom åren. Samhället har förvisso haft goda intentioner i sina försök att återanpassa personer som befinner sig på fel sida av lagen men kan antas varit alltför naivt i sin goda vilja. Kriminaliteten har även krupit ned i åldrama och uppvisar en råhet som är anmärkningsvärd. Det är i många fall inga små busstreck det handlar om utan om rån, våldtäkter, mord och beskyddarverksamhet. I dag finns det gäng i varje förort och till och med organiserad ungdomsbrottslighet som är av professionell karaktär.

Sekretesslagen har som syfte att upprätthålla den enskildes förtroende för myndigheters verksamhet, och myndigheters behov av uppgifter ska vägas mot de intressen som sekretessen har att värna. Det kan ifrågasättas om socialtjänsten trots dessa försiktighetsåtgärder har ett brett förtroende från unga brottslingar i så hög utsträckning att sekretesslagen till fullt ut kan försvaras. Med tanke på de problem som upplevs med sekretessen i brottsprevention mellan myndigheter väger enligt min mening allmänhetens trygghet tyngre än ungdomsbrottslingens möjliga förtroende för socialtjänstens verksamheter. Utifrån argument som att myndigheters behov av uppgifter ska vägas mot de intressen som sekretessen har att värna råder en intressekonflikt mellan socialtjänsten och polisen när det gäller utredning av brott. Enligt min uppfattning ska socialtjänsten inte ha ett brottsutredningsuppdrag utan delge polis uppgifter som i stället möjliggör effektivt utredningsarbete och ligga steget före ett eventuellt planlagt brott. Detta gäller samtliga uppgifter som kan ha betydelse för kommande, pågående och begångna brott. Frågan borde egentligen inte vara under vilka omständigheter som socialtjänsten får lämna ut uppgifter utan vilket ansvar som ska utdömas om socialtjänsten inte lämnar ifrån sig uppgifter.

Det förslag som nu ligger om en ny paragraf i 10 kap. 18 a § innebär enligt min mening risk att det uppstår brister i bedömningen då paragrafen är svår att tyda. Ett ställningstagande kring vad som kan tänkas vara av värde att rapportera till en polismyndighet kräver att omfattande hänsyn tas till olika aspekter, vilka är helt beroende av socialtjänstens egen bedömning. Det nya förslaget torde bli svårt att tillämpa och således även bli föga framgångsrikt utifrån regeringens ambitioner att underlätta samverkan. Redan i dag råder det brist i kompetens att tillämpa regelverk rätt. Oavsett om enstaka kurser eller seminarier i saken erbjuds myndighetspersoner kvarstår risk för osäkerhet och felbedömningar då socialtjänsten har hög personalomsättning. Vi föreslår

Fel! Okänt namn på

därför en klar förenkling av lagtexten där det framgår att myndigheten alltid, oavsett omständigheter, ska lämna uppgifter till polismyndighet och åklagare när uppgifter rör eller misstanke uppstår kring brott och kriminalitet.

Stockholm den 2 oktober 2012

Margareta Larsson (SD)